

• یادداشت •
• عدل هاشمی پور •

نقش ان جی اوها در بهبود اشتغال معلولان

موضوع اشتغال معلولان، موضوع حیاتی است که در زمره حقوق اولیه این گروه از شهروندان جامعه است. همه نهادهای مسئول باید تلاش کنند تا با همدلی و وفاق ملی، موضوع اشتغال معلولان را حل کنند. در این بین، متعقدم که حضور انجمن‌های مردمی می‌تواند در حل مشکلات این قشر، بسیار راهگشا باشد. در صورتی که به انجمن‌های فعال در حوزه معلولان بها بدهیم و از آنها حمایت کنیم، این انجمن‌ها می‌توانند همان نقش حمایتی دولت را به نحو بهتری انجام دهند.

انجمن‌های حامی حقوق معلولان، درواقع می‌توانند به‌عنوان رابط بین دولت و معلولان عمل کنند و خواسته‌های به حق معلولان را به گوش مسئولان برسانند. هر چقدر از این انجمن‌های مردمی حمایت کنیم، در واقع به نوعی حمایت از حقوق معلولان است تا بتوانند حقوق قانونی خود در حوزه اشتغال و سایر حقوق شهروندی خود را ایفا کنند. اینکه تصور کنیم اشتغال معلولان، مقوله‌ای است که فقط باید دولت آن را حل کند، کاملاً اشتباه است، بلکه همه نهادهای دولتی و خصوصی با همکاری انجمن‌های حامی حقوق معلولان باید به میدان بیایند تا اشتغال معلولان، سر و سامان پیدا کند.

در این راستا، باید کارگروه‌های مختلفی تشکیل شود تا در ابتدا مشکلات اشتغال معلولان را شناسایی کند و سپس همان مشکلات احصا شده را برطرف کند. بنابراین در مسیر حل مشکلات اشتغال معلولان، در ابتدا باید یک کار تحقیقاتی و میدانی دقیق انجام شود تا با چشم باز و با آگاهی، در جهت حل مشکلات معلولان قدم برداریم. به منظور حل مشکلات اشتغال معلولان، صرفاً هم اصلاح قوانین نمی‌تواند این چالش‌ها را مرتفع کند، بلکه نیاز است که نگاه مردم و مسئولان نسبت به مقوله اشتغال معلولان و توانمندی‌های این گروه از شهروندان تغییر کند.

نماینده مجلسی

• خبر •

۱۱هزار خانه برای معلولان در حال ساخت است

رئیس سازمان بهزیستی کشور گفت: «۱۱ هزار و ۳۰۰ خانه برای معلولان در حال ساخت داریم که دو هزار و ۵۰۰ خانه را تحویل داده‌ایم.»

انوشیروان محسنی بندپی، در گفت‌وگو با شبستان اظهار داشت: «تلاش می‌کنیم سالانه پنج الی شش هزار خانه را به خانواده‌های دو معلول به بالا تحویل دهیم و تا سال ۹۸ تمام ۴۵ هزار خانه را به صورت کامل تحویل خواهیم داد.»

وی عنوان کرد: «برای خانواده‌های تک‌معلوله که زن سرپرست خانوار است و تحت پوشش ما هستند ۴۵هزار خانه نیمه‌ساخت داریم که تعدادی از آنها ۲۰درصد پیشرفت و تعدادی دیگر تا ۸۰درصد در حال پیشرفت هستند.»

معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی افزود: «در شهر ماسال ۹۶ خانه را به خانواده‌های تک‌معلوله که زن سرپرست خانوار است، تحویل دادیم.»

وی در مورد نحوه پرداخت پول توسط این خانواده‌ها گفت: «در روستاها از وام چهار درصد روستایی استفاده می‌کنند و برای افراد ساکن شهرها هم هیئت دولت تصویب کرد که وام چهار درصد به آنها اعطا شود.» محسنی بندپی تأکید کرد: «برای استان‌های کم‌برخوردار تا سقف ۱۰میلیون تومان و برای خانواده‌های دو معلول به بالا درمجموع ۴۰میلیون تومان کمک بلاعوض داریم که ۱۵میلیون تومان آن را بنیاد مستضعفان، ۱۰میلیون تومان بهزیستی و پنج میلیون تومان را آخرین مسکن‌ساز می‌دهند.

افتتاح دو طرح اشتغالزایی برای معلولان در آستارا

به مناسبت هفته دولت، مرکز پرورش زالو و کارگاه تولید پوشاک با هدف اشتغالزایی برای معلولان، با حضور جمعی از مردم و مسئولان در آستارا به بهره‌برداری رسید. به گزارش ایرنا، رئیس اداره بهزیستی آستارا گفت: «برای راه‌اندازی نخستین مرکز پرورش زالو در آستارا با هدف اشتغالزایی برای پنج معلول، بالغ بر ۹۰۰میلیون ریال هزینه‌شده و برای توسعه آن، ۶۰۰میلیون ریال هزینه خواهد شد.» نازنین شهبازی افزود: «در این مرکز با مساحت ۱۳۶ متر مربع، ۱۰ هزار زالو با مجوز اداره شیلات آستارا نگهداری می‌شود و زالوها پس از پرورش در دوره یک‌ساله، برای استفاده درمانی و آرایشی به بازارهای داخلی و خارجی عرضه خواهند شد.»

اقتصاد

بیمه‌های اجتماعی

دست اندازهای اشتغال معلولان

باوجود تأکید قانون بر سهمیه سه‌درصدی اشتغال معلولان، بسیاری از وزار تخانه‌ها و نهادهای عمومی، این قانون را اجرا نمی‌کنند

لایحه حمایت از حقوق معلولان، حدود شش سالی می‌شود که در کمیسیون‌های مختلف مجلس، دست‌به‌دست می‌شود؛ لایحه پیشنهادی که اگر تصویب و تبدیل به قانون شود، تحول جدی در فضای اشتغال معلولان، ایجاد خواهد شد.

دستگاه‌های اجرایی دیگر مانند علوم پزشکی، دانشگاه‌ها، آموزش‌وپرورش، راه و شهرسازی و دیگر دستگاه‌ها نیز در این عرصه وظایفی مهم دارند که در این راستا انتظار می‌رود مصوبه‌های ستادها و کمیته‌های مناسب‌سازی در نقاط مختلف کشور، اجرایی و عملیاتی شود تا شاهد تحقق مطالبات بحق این گروه از افراد جامعه باشیم.

وقتی براساس آمارهای رسمی سازمان بهزیستی، بیش از ۷۰درصد معابر عمومی کشور، مناسب‌سازی نشده است، آنگاه همین محرومیت از رفت و آمد بی‌دغدغه، می‌تواند بسیاری از فرصت‌های شغلی پیش پای معلولان را هم از بین ببرد.

■ قانونی که دست اجرا نمی‌شود

مهم‌ترین قانون حمایتی معلولان در تاریخ معاصر را باید «قانون جامع حمایت از معلولان» دانست که در سال ۸۳ تصویب شد. این قانون ۱۶ ماده‌ای به صراحت بر سهمیه اشتغال سه‌درصدی معلولان تأکید دارد. در بند (الف) ماده ۷ این قانون آمده است که «دولت موظف است جهت ایجاد فرصت‌های شغلی برای افراد معلول، حداقل سه‌درصد از مجوزهای استخدامی (رسمی، پیمانی، کارگری ادر دستگاه‌های دولتی و عمومی اعم از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها،

موسسات، شرکت‌ها و نهادهای عمومی و انقلابی و دیگر دستگاه‌هایی که از بودجه عمومی کشور استفاده می‌کنند، به افراد معلول واجد شرایط اختصاص دهد.»

اما اگر از نص صریح قانون فاصله بگیریم و نحوه اجرای این قانون را در مقام عمل رصد کنیم، می‌بینیم که در اغلب آزمون‌های استخدامی، این سهمیه سه‌درصدی رعایت نشده است. حتی در برخی آزمون‌های استخدامی مثل آزمون‌های وزارت آموزش وپرورش، معلول بودن نفع‌تها موجب سهمیه سه‌درصدی اشتغال نمی‌شود، بلکه شانس استخدام را به صفر می‌رساند، طوری که در این آزمون‌های استخدامی، معلول نبودن به عنوان پیش شرط استخدام معرفی می‌شود.

پرداخت تسهیلات اعتباری به کارفرمایانی که از نیروهای معلول استفاده می‌کنند، پرداخت تسهیلات خوداشتغالی به معلولان، اختصاص حداقل ۶۰درصد از پست‌های سازمانی تلفنچی و متصدی دفتری شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی به افراد دارای معلولیت و آموزش فنی و حرفه‌ای رایگان به معلولان نیز از دیگر تسهیلات قانونی اشاره شده در ماده هفت قانون جامع حمایت از معلولان است که البته در

بسیاری از موارد، این قوانین روی کاغذ، یخ می‌زند و به مرحله اجرایی نمی‌رسد. البته خود سازمان بهزیستی هم تا کارآمدی قوانین در حوزه اشتغال معلولان را تأیید می‌کند، به طور مثال، حسین نحوی‌نژاد، معاون توان‌بخشی سازمان بهزیستی تأکید دارد: «به دلایلی از جمله نبود مهارت‌های شغلی در معلولان، نداشتن مدارک تحصیلی در رده بالا و نبود هماهنگی بین محیط‌های کار و کارفرماها، در سهمیه سه‌درصدی استخدام در دوائر دولتی توفیقی نداشته‌ایم. همچنین کاهش استخدام‌های دولتی در ۱۰ سال گذشته هم یکی از دلایل محقق نشدن سهمیه سه‌درصدی استخدام معلولان در دوائر دولتی است.» راه حلی که نحوی‌نژاد برای کمک به حل مشکل اشتغال ارائه می‌دهد، افزایش مهارت معلولان، رایزنی با کارفرمایان، پیگیری اشتغال استادو شاگردی، مشاغل خردو خانگی در بهزیستی و استفاده از وام‌های صندوق فرصت‌های شغلی است تا بتوان با این راهکارها، اوضاع اشتغال معلولان را بهبود بخشید.

■ آیا لایحه جدید، گره اشتغال معلولان را باز می‌کند؟

قانون جامع حمایت از معلولان، طرحی بود که مجلس ارائه کرد. در برخی تبصره‌های این قانون نیز قید شده که اجرای برخی مفاد این قانون، منوط به تأمین اعتبار و صرفه‌جویی در هزینه‌های جاری سازمان‌هاست که همین شرط و شروط، تیغ اجرای این قانون را کند کرده است.

علی همت محمودنژاد، رئیس انجمن دفاع از حقوق معلولان ایران در گفت‌وگو با آتیپنو، راه حل مشکلات اجرایی این قانون را در تصویب هرچه سریع‌تر لایحه حمایت از معلولان می‌داند و می‌گوید: «به دلیل خلایهای قانونی که وجود داشت، حدود شش سال قبل، لایحه حمایت از حقوق معلولان به مجلس ارائه شد تا حمایت واقعی از اشتغال معلولان به عمل آید.»

به گفته محمودنژاد، در متن این لایحه

جدید، سهمیه اشتغال معلولان از سه‌درصد به پنج‌درصد رسیده است. همچنین با توجه به اینکه استخدام‌های دولتی محدود شده است، در این لایحه پیشنهادی، تأکید شده که در صورت استخدام فرد معلول در بخش خصوصی، ۲۳ درصد سهمیه کارفرما برای پرداخت حق بیمه کارگر را خود دولت پرداخت کند.

نایب‌رئیس سازمان جهانی معلولان وابسته به سازمان ملل،

یکشنبه ● ۱۲ شهریور ۱۳۹۶ ● شماره صد و هجده

A T I V E H N O

اقتصاد

باوجود تأکید قانون بر سهمیه سه‌درصدی اشتغال معلولان، بسیاری از وزار تخانه‌ها و نهادهای عمومی، این قانون را اجرا نمی‌کنند

بسیار امیدوار است که با اجرای این لایحه، گرهی از مشکل اشتغال معلولان باز شود و یادآوری می‌کند که در این لایحه جدید، معافیت‌های مالیاتی تا سه‌برابر حداقل حقوق و دستمزد برای معلولان شاغل نیز پیش‌بینی شده است.

■ روزهای بهتری در راه است

لایحه حمایت از حقوق معلولان، حدود شش سالی می‌شود که در کمیسیون‌های مختلف مجلس، دست‌به‌دست می‌شود؛ لایحه پیشنهادی که اگر تصویب و تبدیل به قانون شود، تحول جدی در فضای اشتغال معلولان، ایجاد خواهد شد. دکتر همایون هاشمی، نماینده مجلس و رئیس کمیسیون ویژه لایحه حمایت از حقوق معلولان در گفت‌وگو با آتیپنو، دلیل تأخیر در رسیدگی به لایحه حمایت از حقوق معلولان را مطرح نشدن این لایحه در صحن علنی مجلس به دلایل مشکلات حقوقی می‌داند و می‌گوید: «قطعاً این لایحه، اسمال در صحن علنی مجلس مطرح می‌شود، زیرا اعتقاد داریم با تصویب این لایحه، می‌توان گام مهمی برای اشتغال معلولان برداشت.» هاشمی بر این باور است که مهم‌تر از تصویب قوانین رنگارنگ برای حمایت از اشتغال معلولان، تلاش برای فرهنگ‌سازی و آگاهی‌بخشی به جامعه و مسئولان است تا به این باور برسند که شهروندان معلول در جامعه نیز توانمندی‌های بسیار بالایی در فضای اشتغال دارند. اما فقط نیاز است که این توانمندی‌ها را باور کنیم و با دیده ضعف و ترجم به نیروهای معلول، نگاه نکنیم.

■ آمار بیکاری معلولان، سه برابر میانگین بیکاری جامعه است

براساس آمارهای سازمان ملل، حدود ۱۰درصد از جمعیت هر کشوری را معلولان شدید و خفیف تشکیل می‌دهد. با همین حساب، اگر خانواده‌های معلولان ایرانی را هم در نظر بگیریم، حداقل یک‌سوم جمعیت کشور با پدیده معلولیت، آشنا هستند. تخمین زده می‌شود که حدود هشت میلیون ایرانی دچار معلولیت باشند، اما سازمان بهزیستی با وجود منابع مالی محدودی که در اختیار دارد، حدود یک میلیون و ۳۰۰ هزار معلول را تحت پوشش قرار داده است.

پیشتر نیز علی ربیعی، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با تأیید مشکلات پیش‌روی اشتغال معلولان تأکید کرده بود: «از موانع موجود بر سر راه سازمان‌های ارائه‌کننده خدمات به افراد دارای معلولیت، ناراتح هستم، البته دولت، صورت‌مسئله مشکلات افراد دارای معلولیت را پاک نکرده و با توجه به اینکه نارسایی در این زمینه زیاد است، اما گام‌های رو به جلویی برداشته‌ایم.» براساس آمارهای وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در سال ۹۴ حدود ۲۵ هزار فرصت شغلی برای معلولان ایجاد شده و در سال ۹۵ هم این رقم بیش از ۱۶ هزار فرصت شغلی برآورد می‌شود، اما با توجه به حجم بالای نیروهای معلول متقاضی کار، این فرصت‌های شغلی نتوانسته رضایت قاطبه جامعه معلولان ایرانی را جلب کند. البته نباید از خاطر برد که وظیفه ذاتی سازمان بهزیستی، ایجاد اشتغال مستقیم برای معلولان نیست، بلکه باید یک اجماع ملی، بین همه نهادهای دولتی، عمومی و حتی در بخش خصوصی اتفاق بیفتد تا باور کارفرمایان نسبت به توانمندی‌های معلولان متقاضی کار، تغییر کند. اگرچه سازمان بهزیستی در طی چند سال اخیر، گام‌های مهمی برای اشتغال معلولان برداشته است، اما بر اساس آمارهای ارائه شده از سوی حسین نحوی نژاد، معاون توان‌بخشی سازمان بهزیستی کشور، هنوز هم آمار بیکاری معلولان، دوتا سه برابر میانگین بیکاری در جامعه، تخمین زده می‌شود و در این بین، آمار بیکاری زنان معلول، بیشتر از مردان معلول است. جدای از همه حمایت‌هایی که باید برای اشتغال

معلولان اعمال شود، خود شهروندان معلول هم باید برای دفاع از حقوق خود وارد عمل شوند و با افزایش دامنه دانش و مهارت خود، راه را برای اشتغال معلولان باز کنند، اما اگر فرد معلول برای افزایش دامنه مهارت‌های خود تلاشی انجام ندهد، آن‌وقت اگر سهمیه اشتغال معلولان، ۱۰ برابر هم افزایش پیدا کند، این سهمیه‌های قسطی نمی‌تواند به اشتغال نقدی معلولان تبدیل شود.